

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/36972,Uroczystosci-w-60-rocznice-wiecu-solidarnosci-mieszkancow-Olsztyna-z-Powstaniem-.html>
26.04.2024, 17:07

Uroczystości w 60. rocznicę wiecu solidarności mieszkańców Olsztyna z Powstaniem Węgierskim - Olsztyn, 25 października 2016

30 października 1956 r. w Olsztynie zorganizowano wiec solidarności z powstańcami węgierskimi, na którym studenci Wyższej Szkoły Rolniczej dokonali zmiany nazwy dzisiejszego pl. Józefa Bema. W okresie stalinowskim nosił on nazwę Armii Czerwonej, ale podczas pamiętnego wiecu przywieszono tabliczki z nową nazwą: „Plac Bohaterów Węgierskich”. Rzecz jasna ta zmiana w ówczesnej rzeczywistości długo otrzymać się nie mogła, niemniej jednak to wydarzenie, obok późniejszej akcji pomocowej mieszkańców Olsztyna i regionu dla ofiar sowieckiej interwencji na Węgrzech, była wydarzeniem bezprecedensowym. Aby uczcić tamte dni, 25 października 2016 r. w Olsztynie zorganizowano cykl imprez pod wspólnym hasłem „Bratankowie 1956-2016”.

Najpierw w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim odbyło się otwarcie wystawy pt. „Rozstrzelane miasta. Poznań - Budapeszt 1956”, udostępnionej przez Oddział IPN w Poznaniu. Następnie od wystąpień wojewody warmińsko-mazurskiego Artura Chojeckiego, ambasadora Węgier w Polsce dr Ivana Gyurcsika oraz starosty olsztyńskiego Małgorzaty Chyziak - patronów honorowych uroczystości - rozpoczęła się konferencja naukowa pt. „Między Olsztynem a Budapesztem. Polacy i Węgrzy w 1956 r.”

Uroczystości w 60. rocznicę wiecu solidarności mieszkańców Olsztyna z Powstaniem Węgierskim (fot. WMUW)

Uczestnicy konferencji (fot. WMUW)

Wystąpienie dr. Waldemara Brendy (fot. WMUW)

Konferencję prowadził naczelnik Delegatury IPN w Olsztynie dr Waldemar Brenda, który wygłosił także pierwszy referat pt. „Czas zmian. Sytuacja społeczno-polityczna w państwach bloku sowieckiego w latach 1953–1956”. Następnie głos zabrał dr Piotr Kardela (IPN Olsztyn), który zaprezentował temat: „Polska emigracja polityczna wobec wydarzeń 1956 r. w Polsce i na Węgrzech”. Kolejne wystąpienia koncentrowały się na wątkach olsztyńskich wydarzeń z 1956 r. Dr hab. Ryszard Tomkiewicz (Ośrodek Badań Naukowych w Olsztynie) przedstawił temat „Inteligencja olsztyńska w październiku 1956 r.”, dr Mariusz Korejwo (Archiwum Państwowe w Olsztynie) zreferował z kolei temat: „Komitet Wojewódzki PZPR w Olsztynie wobec przemian w 1956r.”. Dawid Zagził (IPN Olsztyn) mówił o postulatach i żądaniach mieszkańców Olsztyna w świetle dokumentów Miejskiej Rady Narodowej. Ostatnie wystąpienie należało do dr. Janosa Tischlera (Węgierski Instytut Kultury), który omówił sytuację w Polsce i na Węgrzech w 1956 r. Głównym organizatorem tej części dnia była Delegatura IPN w Olsztynie.

Po zakończeniu konferencji wszyscy udali się na pl. Gen. Józefa Bema, gdzie młodzież olsztyńskich szkół oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego przygotowała rekonstrukcję wydarzeń sprzed sześćdziesięciu lat. Kolejnym punktem było złożenie kwiatów przed tablicą upamiętniającą wydarzenia w Olsztynie, umieszczoną na budynku Starostwa Powiatowego. Olsztyński cykl spotkań pt. „Bratankowie” zakończył koncert kwartetu smyczkowego z Budapesztu „Accord Quartet” w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej.

Konferencja (fot. WMUW)

Wystąpienie dr. Piotra Kardeli (fot. WMUW)

Rekonstrukcja manifestacji studentów z 25 października 1956 r. (fot. WMUW)

Organizatorzy olsztyńskich uroczystości w 60. rocznicę wiecu solidarności mieszkańców miasta z uczestnikami powstania węgierskiego: Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki, Delegatura IPN w Olsztynie, Węgierski Instytut Kultury, Starostwo Powiatowe w Olsztynie, Olsztyńskie Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Węgierskiej.

Rekonstrukcja manifestacji studentów z 25 października 1956 r. (fot. WMUW)

Kwiaty od Ambasadora Republiki Węgier (fot. WMUW)

Kwiaty od władz wojewódzkich (fot. WMUW)

Kwiaty od pracowników Delegatury IPN w Olsztynie (fot. WMUW)